

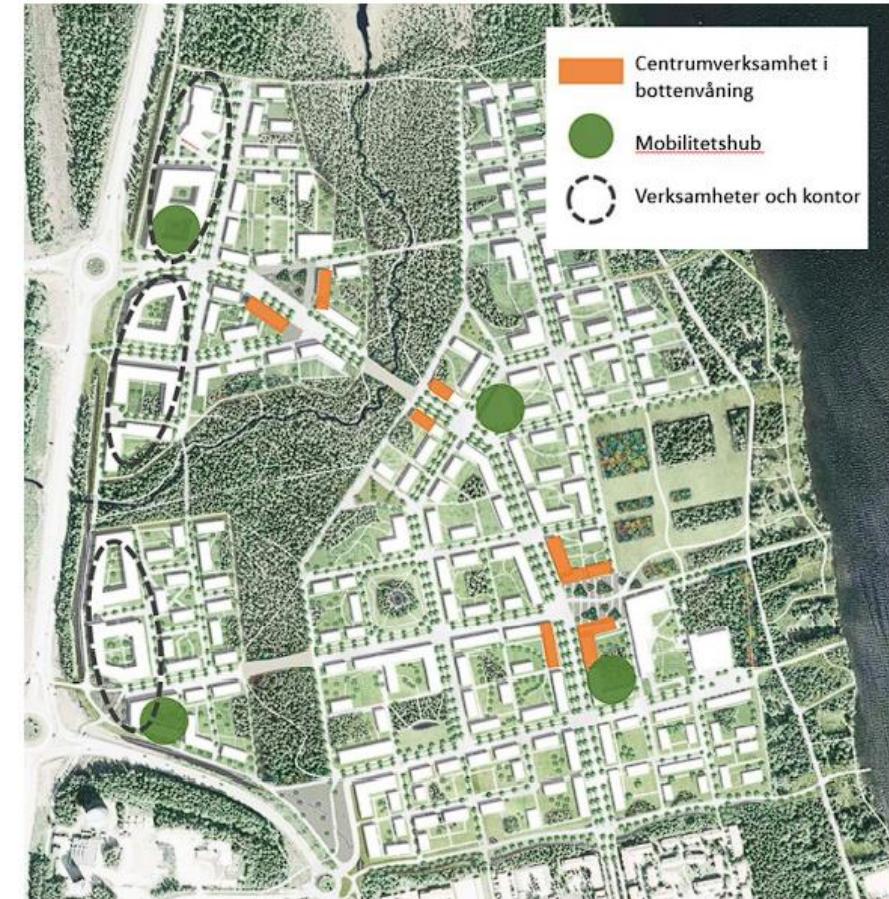

Lågtemperatur med fjärrvärme – fallstudie Tomtebo strand, Umeå

2023-06-01

Lågtemperatursystemet på Tomtebo strand, Umeå

- Ca 3000 bostäder samt verksamheter
- Ett lågtemperatursystem som ansluts till fjärrvärme
- 65°/35° systemtemperaturer
- Ett tvårörssystem
- Värme återvinns ur spillvatten via värmepump och levereras till systemet

Placering av olika typer av verksamheter inom Tomtebo strand

Aktörerna som intervjuats

- HSB
- NCC
- Peab
- Riksbyggen
- Rikshem
- Skanska
- Slättö
- Umeå kommun fastighetsförvaltningen
- Umeå Energi

Aktörernas hållbarhetsambitioner och processen på Tomtebo strand

- Samtliga aktörer har mycket ambitiösa hållbarhetsmål
- Samtliga aktörer tyckte det var positivt att kunna vara med i utvecklingsprocessen tidigt och få chansen att utforma området, inklusive energisystemet, från början
- Samtliga svarade också att processen på Tomtebo strand tar längre tid än i andra projekt

Aktörernas svar angående lågtemperatursystem i ett nybyggt område

Möjligheter

- Hållbarhetsnytta i ett brett perspektiv inkl framtida flexibilitet och innovation
- Möjlighet att agera prosumenter
- Ökad effektivitet av värmepumpar och exempelvis rökgaskondensering i fjärrvärmeproduktionen

Utmaningar

- Teknik
  - legionella
  - höga flöden
  - ljud
  - oprövat system
- Administrativt
  - affärsmodell
  - långsiktighet vad gäller drift och underhåll

Överlag såg man dock inte utmaningarna som betydande.
Vissa såg dock inte heller möjligheterna eftersom det inte fanns en färdig affärsmodell.

Bygg- och förvaltningsfas

- Ingen betydande påverkan
- Eventuellt
  - Justera sina ramavtal och ramhandlingar
  - Hitta nya leverantörer, produkter, projektörer
  - Materialval blir viktigare
  - Systemet måste 'trimmas in' ordentligt
  - Eventuell påverkan på byggvärme och uttorkning
  - Administrativa frågor kring ägandet och affären, att det fungerar
- Professionell förvaltning krävs med ett komplext gemensamt system

Drivkrafter

- Hållbarhet brett (flexibilitet, innovation, klimat...)
- Innovation för att:
  - testa en ny typ av lösning, att lära sig som kan användas i andra projekt
  - driva utvecklingen framåt, våga prova saker
- Ekonomin ingen stor drivkraft men ”måste fungera”
- Viktig att vara med i utvecklingen och hitta win-win lösningar

Framtidsspaningar

- Oviss framtid på lång sikt, viktigt att bygga flexibelt
  - större konkurrens mellan energislag, viktigt att kunna anpassa sig
- Förändringar gällande lagkrav
  - skärpta klimatkrav i drift
  - krav på byggmaterial
  - ...
- Kommer bli viktigare med:
  - lagring
  - gemensam styrning
  - ta vara på fler restvärmekällor i framtiden
- Kommer bli svårare att låna till projekt som inte har hög hållbarhetsprofil

Sänkt temperatur i fjärrvärmnätet i Luleå

VMS slutkonferens 2023-06-01

Om projektet

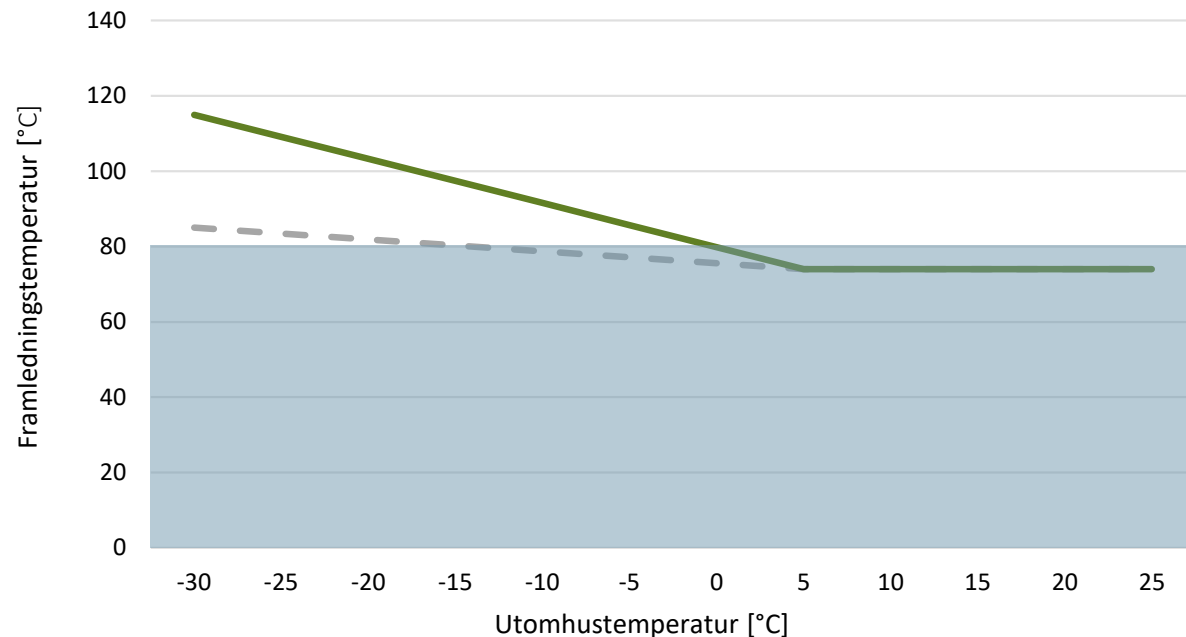
Syfte att studera utmaningar med en sänkt framledningstemperatur i fjärrvärmenätet. Fokus på anpassningar i kundernas fastigheter

Eftersökta resultat

- Hur mycket kan man sänka temperaturen utan större kostnader?
- Vilka typer av kunder/fastigheter har svårast att hantera en lägre framledningstemperatur?
- Beskrivning av åtgärder i fastigheter för att möjliggöra en lägre framledningstemperatur

Vad menar vi med sänkt temperatur?

- I detta sammanhang och utifrån de förutsättningar som finns i Luleå syftar vi främst på:
  - Sänkt 'max'-temperatur, dvs framledningstemperatur vid hög last

Metod & omfattning

Litteraturstudie

Intervjuer

Workshops

Status i
nuvarande
infrastruktur

Potentiella
utmaningar

Möjliga
åtgärder

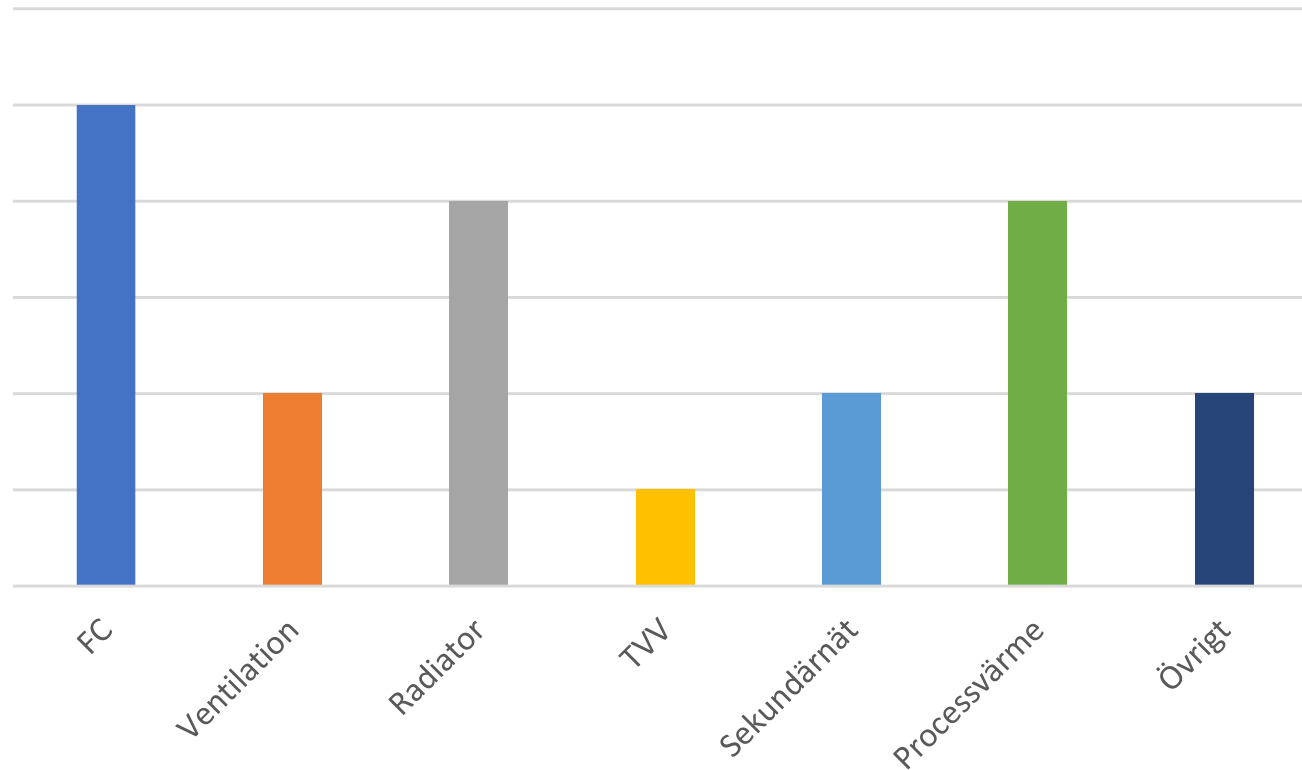
Status i nuvarande infrastruktur

Vi ser goda möjligheter till att sänka den maximala framledningstemperaturen utan att det krävs särskilt omfattande åtgärder i fastigheterna

Vad bidrar till goda möjligheter att sänka framledningstemperaturen utan större åtgärder?

- Historisk överdimensionering i fjärrvärmecentraler
  - Ventiler
  - Ledningar
  - Värmeväxlare
- Historisk överdimensionering av radiatorer
- Successiv historisk förbättring av byggnadernas klimatskal
  - Tilläggsisolering
  - Tätning

Identifierade utmaningar

- 15 konkreta utmaningar identifierades och kategoriserades.
- Antal utmaningar per kategori/delsystem (ingen kvalitativ bedömning)
- Majoriteten av utmaningarna kan kategoriseras som tekniska utmaningar, ett par är mer kopplade till kunskap och ansvar/incitament

Några framgångsfaktorer

- Involvera kunderna tidigt och ha en nära kommunikation under hela omställningen
- Få med kunderna på resan genom att förtydliga och kommunicera syftet och nyttan med omställningen, både hårda och mjuka värden behövs
  - Vilka incitament finns idag?
  - Vilka behöver tillkomma?
- Börja göra praktiska tester relativt tidigt
  - Pga. bristande kunskap och systemets komplexitet finns begränsade möjligheter till kvantitativa analyser på förhand.

Sammanfattning

- Tidigare studier har visat på att en genomsnittlig framledningstemperatur på ca 70 grader över året bör vara möjlig att uppnå i dagens system om vissa tekniska fel åtgärdas.
- Vi identifierade ca 15 konkreta utmaningar för att sänka den maximala framledningstemperaturen i Luleå.
- I Luleå ser vi dock goda möjligheter till att sänka den maximala framledningstemperaturen ner mot 80 grader utan större ingrepp i de delar av fjärrvärmesystemet som ligger inom kundernas fastigheter.
- Vissa sekundärnätsansluta kunder och industrier som nyttjar fjärrvärme för processändamål är sannolikt de som kommer uppleva problem först vid en successiv sänkning av framledningstemperaturen.

Tack för att ni lyssnade!

Arvid Rensfeldt, Profu

Vanja Månborg, Profu